

Nr 286.

Av herr **Engberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bidrag till lin- eller hampberedningsanläggningar m. m.

I proposition till riksdagen den 11 februari 1944 (nr 103) angående anslag till bidrag till lin- och hampberedningsanläggningar m. m. har Kungl. Maj:t föreslagit, att för budgetåret 1944/45 borde anvisas, dels å riksstaten under nionde huvudtiteln till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till lin- eller hampberedningsanläggningar ett reservationsanslag av 130 000 kronor, dels ock å kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder till Hemslöjdslånefonden ett investeringsanslag av 720 000 kronor. Dessa medel äro avsedda för täckande av kostnaderna för slutförande av hampberedningsverken i Värmbol och Visby.

Däremot har Kungl. Maj:t icke ansett sig kunna bifalla ett av statens linnämnd framlagt förslag rörande anvisande av medel för möjliggörande av ytterligare utbyggnad av landets linberedningskapacitet så, att minimibehovet i fredstid av råvaror utav lin kunde tillgodoses genom inhemsk linodling. Detta förslag har såsom framgår av propositionen tillstyrkts med vissa modifikationer av bland annat lantbruksstyrelsen, kommerskollegium, livsmedelkommissionen och industrikommissionen.

Med hänsyn till betydelsen för landet av att under alla förållanden ha tillgång till råvaror för framställning av för såväl civila som militära ändamål synnerligen nödvändiga artiklar är en ytterligare utbyggnad av linberedningskapaciteten mycket välbetänkt. Anskaffande av ökade beredningsmöjligheter för linhalm är nämligen en nödvändig förutsättning för åstadkommande av ökad linodling.

Odlingsbetingelserna för lin äro gynnsamma flerstädes inom landet, icke minst inom Västernorrlands och Västerbottens län. Inom dessa områden är också intresset för närvarande mycket stort för odling av lin. Redan år 1940 hörjade Västernorrlands läns hushållningssällskaps linodlingsnämnd att undersöka möjligheterna att återuppliva intresset för linodling, särskilt inom de gamla linodlingsbygderna i Sidensjö, Nätra, Själevads och Anundsjö socknar. Med bidrag av statsmedel anställdes under såväl år 1942 som 1943 en odlingskonsulent med uppdrag att propagera för ökad linodling. Resultatet härav har blivit, att en linodlarförening — Ångermanlands linodlarförening u. p. a. — bildades våren 1943, och cirka 50 hektar lin odlades under år 1943. Halmskörden på denna areal motsvarade

ungefär vad man hade möjlighet att bereda vid förefintligt mindre beredningsverk. Då skörderesultatet blivit förhållandevis gott och linodlingen visat sig vara en konkurrenskraftig gröda, har intresset för ökad odling stigit avsevärt. Man har därför företagit provteckning av odlingsareal inom ett begränsat område av Ångermanland. Därvid ha på kort tid tecknats ca 300 hektar. Då därtill kommer, att intresset för spånadslinodling är stort jämväl inom Västerbottens län, skulle några svårigheter att uppnå en linodlingsareal av minst 500 hektar, motsvarande avverkningsförmågan hos ett beredningsverk med ett beredningsaggregat, icke finnas.

En linodling på ovannämnda areal skulle vara av stor betydelse även för jordbruket inom därav berörda län. Frågan om att vidtaga åtgärder för att göra det norrländska jordbruket mera bärkraftigt har länge varit och är särskilt nu aktuell. En åtgärd i detta syfte skulle vara att ställa medel till förfogande för uppförande av ett linberedningsverk med ovan nämnd beredningskapacitet. Därigenom skulle många jordbrukare, som för närvarande äro hänvisade till att söka sin huvudsakliga inkomst av animalieproduktionen vid vederbörande jordbruk, kunna odla ett nytt växtslag, som kunde försäljas direkt och tillföra jordbrukaren kontanta medel, utan att skörden först skall förädlas genom husdjuren till animaliska produkter. Därtill kommer att införandet av ett nytt växtslag såsom spånadslin i de i allmänhet mycket enkla växtföljderna i Norrland säkert kommer att gynnsamt påverka skörderesultatet av andra grödor och därmed medverka till att öka jordbruksproduktionen.

En annan omständighet, som talar för ökad linodling i Norrland, är önskvärldheten ur beredskapssynpunkt av att odling och beredning förekommer inom vitt skilda odlingsområden av landet.

Vidare skulle ett icke obetydligt antal arbetare beredas sysselsättning i beredningsverket, vilket kan bliva av betydelse för att bidra till att motverka rådande arbetslöshet.

Kostnaderna för uppförande av och anskaffande av maskinell utrustning till här ifrågasatta beredningsverk beräknas till i runt tal 800 000 kronor, varav 680 000 kronor enligt gällande bestämmelser skulle kunna utgå som lån och 120 000 kronor såsom bidrag av statsmedel. Det av Kungl. Maj:t äskade reservationsanslaget till Bidrag till lin- eller hampberedningsanläggningar skulle alltså behöva höjas till (130 000 + 120 000 =) 250 000 kronor och den föreslagna förstärkningen av hemslöjdsånefonden höjas till (720 000 + 680 000 =) 1 400 000 kronor.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen för budgetåret 1944/45 måtte anvisa
dels å riksstaten under nionde huvudtiteln till Befräm-
jande av fröodlingen m. m.: Bidrag till lin- eller hamp-

beredningsanläggningar ett reservationsanslag av kronor
250 000: —,

dels ock å kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder
till Hemslöjdslånefonden ett investeringsanslag av kronor
1 400 000: —.

Stockholm i mars 1944.

Arthur Engberg.

Emil Näsström.

Karl Aug. Johanson.

Nils Olsson.

Alfred Andersson.

Verner Söderkvist.

Sven Edin.

L. Tjällgren.

A. Gillström.

P. J. Näslund.

Gustaf Velandér.

J. M. Bäckström.

Jones Erik Andersson.

Nils Gabrielsson.

Sam Larsson.

Lage Svedberg.
